

ESTILS

Noves tecn

Els experts critiquen que els adolescents reproduïxen a les xarxes clixés de gènere. Criden a erosionar-los i burlar-se'n

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

La imatge mostra una multitud de joves amb les mans aixecades al més pur estil 15-M. I el text diu: "Company, quan intervinguis en una assemblea, recorda: si ella ja ho ha dit, no necessites parafrasejar ni matisar, gràcies". Una mica més avall, una imatge de Matías Prats -habitual de les bromes que es difonen a les xarxes juntament amb Julio Iglesias- en què es pot llegir: "Alarma social: segueixen creixent les feines en condicions de semiesclavatge. Però la figura de la mestressa de casa segueix sent normal". Són només dos dels molts mems -imatges humorístiques que es viralitzen a través d'internet- creats i compartits per Memes Feministas, una iniciativa nascuda el 2013 amb la intenció, com expliquen al seu blog, de "dinamitzar l'heteropatriarcat". Animen els internautes a crear els seus propis mems i els incorporen en la seva tirallonga de reivindicacions, algunes de les quals dedicades al que anomenen *masclitrols*, internautes que són a les xarxes per criticar-ho tot amb arguments masculistes.

Per a Marta Nieto, llicenciada en humanitats, la iniciativa Memes Feministas és un bon exemple de com internet i les xarxes socials es poden utilitzar amb creativitat per transgredir i criticar els estereotips de gènere que encara perduren. Nieto, membre de Drac Màgic, una cooperativa que des dels anys 70 es dedica a la formació en llenguatges audiovisuals amb perspectiva de gènere, considera que els estereotips i la violència de gènere són mals estructurals de la nostra societat que ara s'amplifiquen encara més amb vídeos de YouTube, fotos penjades a Facebook o comentaris en grups de WhatsApp.

En aquesta diagnosi coincideix amb la resta de ponents a la jornada *Joves i connectades. Estereotips i violència de gènere en l'adolescència TIC*, organitzada fa poc per la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). "Hem d'alimentar els joves amb referències diferents", acon-

lla Nieto a una mare que li comenta preocupada que la seva filla adolescent posa sexi a les fotos que es fa i comparteix a les xarxes.

De fet, aquesta obsessió per estar maca a la foto de perfil de Facebook i posar sexi com una model en qualsevol anunci publicitari és un dels comportaments observats per la professora del departament de comunicació audiovisual de la UPV/EHU Estefanía Jiménez. "Per presentar-se i ser acceptades davant els altres han de saber posar", explica Jiménez, que relaciona aquests comportaments amb "patrons estètics que històricament han vingut donats i que no estan en absolut superats".

La investigadora subratlla que s'ha trobat que les noies ajuden les seves amigues a semblar més maca a les seves fotos de Facebook i afegeix que una de les pors que més envaeix les adolescents és quedar excloses de grups *cool* de WhatsApp. També temen comportaments com ara que els robin la contrasenya, que els creïn perfils falsos o que es burlin dels seus complexos -si estan massa grasses o massa primes- en converses col·lectives a través de la missatgeria instantània.

Missatges del segle XIX

Noies amb fotos de perfil sexis, heroïnes de videojocs voluptuoses, nois que controlen la seva parella a través de WhatsApp i que quan tallen la relació publiquen fotografies pornogràfiques de revenja... "Moltes tecnologies del segle XXI estan contribuint a emetre missatges que són propis del segle XIX", lamenta Nieto. Tant aquesta activista com Jiménez i Milagros Sáinz, directora del grup de recerca Gènere i TIC, de l'IN3 de la UOC, coincideixen a assenyalar que la tecnologia no és neutral i que perpetua problemes que han existit des de sempre.

Sáinz critica que la majoria de videojocs s'adrecin a nois i homes i que estiguin dissenyats amb una mirada masculina. Per a aquesta doctora en psicologia, els videojocs tenen un impacte clau en com els nois i noies construeixen la seva identitat de gènere. Sáinz critica que el protagonista de *Grand Theft Auto* sigui un home musculós i Lara Croft una he-

01. Les noies joves tendeixen a fer-se fotos sexis per posar-les als seus perfils a les xarxes socials. GETTY 02. Les heroïnes de videojocs, com Lara Croft, no tan sols són valentes, sinó que tenen cossos espectaculars, a diferència dels herois. LARA CROFT

tecnologies, vells estereotips

roïna molt atractiva: “Ell va malgirbat; en canvi, ella és una bomba, molt atractiva, i assumeix rols masculins”. Lamenta que els videojocs adreçats a nois es basin en la competició i la lluita i, per contra, els que estan dissenyats per a les noies, com ara Los Sims, “simulin situacions de la vida quotidiana”.

Empoderar les noies

Davant dels casos de ciberassetjament i d'estereotips 2.0, Nieto demana actuar. Recomana a pares i professors criticar el que és masculista a les xarxes, difondre iniciatives transgressores i de denúncia, i empoderar les noies perquè puguin crear els seus mems feministes o paròdies de videoclips que discriminin la dona. Nieto explica que als tallers que l'associació a què pertany fa a les escoles i als instituts comproven que “les noies tenen una percepció de risc molt baixa” de la violència masculista a internet. Critica la impunitat amb què actuen alguns, com ara els nois que s'abocuen al *revenge porn*, penjant imatges sexuals de la seva exparella.

Però per a Nieto, internet també pot tenir efectes balsàmics i solidaris. Últimament s'ha comprovat amb el cas d'un vídeo viral en què un noi agredia una noia a la Diagonal de Barcelona. Els tuitaires van ajudar a identificar-lo i acabar amb la impunitat. També les xarxes contribueixen a erosionar lentament estereotips i ajuden els adolescents a tro-

bar la seva identitat. Nieto explica que ara és més fàcil ser transsexual perquè a les xarxes “hi ha persones que expliquen les seves transicions amb videoblogs”. Un exemple és Skylar Kergil, un jove de Boston nascut en el cos d'una noia i amb més de 65.000 subscriptors al canal de YouTube on explica el seu procés per esdevenir un noi.

Sáinz es queixa de la “indiferència” amb què observa que alguns progenitors i educadors tracten les qüestions dels estereotips i la violència de gènere. Jiménez afegeix que els pares es preocupen molt més per si els seus fills són assetjats que no pas per si són assetjadors: “Els nens són víctimes, però també botxins”. Nieto afirma que, si bé els pares i educadors han de denunciar aquests casos i no ser-ne còmplices, sovint els adolescents gestionen bé els seus conflictes ells sols: “Entre ells ja denuncien i diagnostiquen casos. Les noies són les primeres que s'acosten a una amiga quan veuen que el seu xicot l'està controlant per WhatsApp”.

Nieto afegeix que cal ser conscients que aquestes situacions són conseqüència d'una “herència androcèntrica” i d'una “violència estructural arrossegada durant segles”. I fa una crida a fer servir les tecnologies del segle XXI per canviar la mirada i difondre missatges d'igualtat o de burla dels estereotips. Vol missatges del segle XXI en les tecnologies d'aquest segle. —

Humor enginyós contra el masclisme 2.0: així es defensen les dones a la xarxa

La singladura de Memes Feministas –que dona resposta a missatges discriminadors i humiliants contra les dones– no ha sigut fàcil. El desembre del 2013 la seva pàgina de Facebook, amb més de 13.000 seguidors, va ser clausurada perquè la xarxa de Mark Zuckerberg considerava “inapropiat” part del contingut que s'hi difonia. Malgrat que té una mà dreta femenina com la de Sheryl Sandberg, directora d'operacions, Zuckerberg i la seva xarxa social s'han guanyat l'animadversió del moviment feminista amb la censura d'imatges de pits de dones o el tancament de pàgines com ara Feministas Ácidas, perquè consideraven “inapropiat” o pornogràfic el seu contingut explícit i reivindicatiu. Malgrat tot, Memes Feministas continuen ben vius. No és l'únic exemple de creativitat contra el masclisme 2.0. Marta Nieto destaca Strike the Pose, un projecte de Yolanda Domínguez, l'activista que va animar centenars de dones a inscriure els seus cossos als registres mercantils per protestar contra la reforma de llei de

La web Memes Feministas carrega contra el masclisme amb molta irreverència.

RUTH MARIGOT

l'avortament que va impulsar sense èxit l'exministre Gallardón. A Strike the Pose, s'encoratja les internautes a parodiar postures sexis de publicitat i reubicar-les en altres espais: per exemple, una internauta parodia la imatge sensual d'una dona a la tassa d'un vàter. Les noies també poden denunciar comportaments masculistes amb humor amb vídeos a YouTube o campanyes a les xarxes com l'*escrache* de sostenidors que Ada Colau va iniciar a Twitter contra les declaracions de l'alcalde de Valladolid que havia dit que no volia pujar en un ascensor amb una dona per si ella s'inventava que ell l'havia agredit.